

VÖRÖS ISTVÁN

Mind a kettő

Rembrandt: Keresztállítás, 1633

Micsoda sötét, sötét, sötét
remekmű! Milyen sötét,
sötét, sötét dolog, hogy
értem. Krisztus keresztjét
állítják föl, és a nehéz,
nehéz, nehéz kötelességben
maga a festő segédkezik.

Hárman tartják, tartják,
tartják, egy meg húzza.
A földre lecsapva
egy ásó. Milyen precíz,
precíz, precíz munkának
kell lennie, hogy a kereszt
ne dőljön fel.

Az alapja még kint
a földből. Most tolják,
erők feszülnek, izzadságszag,
sikoltozás. Mindjárt
a helyén van. Rembrandt
segít, Rembrandt az egyik
a háromból. Ó, akinek
a szemével ezt látjuk,
benne van, benne van,
benne van.

Ő, aki mihelyettünk fest,
mihelyettünk van ott.
Állítod már a keresztet?
Gyilkolsz, vagy a
megváltásban segédkezel?

Ne áltasd magad,
bár egyik se – egy kicsit,
nagyon, végülis
mind a kettő.

V. Károly álmodozik

Tiziano milyennek festi
V. Károlyt? Tépelődő
értelmiségi. Szakáll,
kutató szem. Kesztyűt
tartó kéz a fotelkarfán.

Akinek a birodalmában
sohase nyugszik le a
nap? Nem inkább,
ahol sohase kel fel?

Valahol mindig van
sötét, és ő az arcát
abba meríti, a szeme
azt kémleli – mintha
a Szentírásban más
véget remélne Jézus
tárgyalásán.

„Na, akkor mondjuk ki:
Ez az ember nem bűnös!”

„De császári helytartó,
szerintünk az.” – hajlonganak
előtte helyi hatalmasok,
akik uralni akarják a császárt.
Csak így uralkodhatna, valóban.

Pár év van még azután,
hogy Tiziano befejezi a portrét,
és a császár lemond. Sarokba
vágja az Aranygyapjas-rendet.
Koppan, eltörik. A két
fél bárány kétfelé szalad.
Északon megfogják,
lenyírják. Kilökik a hóba.

Délen egy nyájba
terelik.

„Mondjuk ki, ez az ember
nem bűnös!” – így Pilátus.

„Nem is, nem is! Ez nem
bűn, ez valami más,
lázító szelídség,

megválthatnék.
Meg kell halnia!”

„Szabadon engedem.
Menlevelet kap. Aki
egy ujjal hozzáér,
halálfia.”

„Üljünk le tárgyalni!”

„Rendben!” – mondja Károly,
ő tud tárgyalni, legszívesebben
mást se csinálna: tárgyalna,
olvasna, misére járna.

„Üljünk le tárgyalni!”

Tollas hátú ember,
nehéz tömjénszagot
áraszt, a pillantása
alapján akár vak
is lehet. Éjszaka van.

Jézus már rég szabad,
léptei elhalnak a
kősvatagban. Nem
követi senki. A távolban
oroszlán szeme
villan.

Fújtat. A nyakában
aranylánc. A láncon
egy kis sárga
bárány.

Da Vinci-köd

De hát honnan veszi
Leonardo, hogy ilyenek
az emberek? De hát
honnan veszi, hogy
ilyen a világ?

Babaszerrű, átszellemült arcok.
Kis orr. Kis száj.
Ők nem élveznek bűnt
soha, és nem falnak
zsíros húst maszatos képpel.

De lelkipurdalásszerűen
zaklatott hegyek között
élnek.

Bár alighanem sohase
mozdulnak ki. Mért sűtik
le a szeműket? A fodrász
egy hétig dolgozott
a frizurájukon? Vagy
csak kinyílt, mint egy virág?